

EUROPOS KOMISIJA

Bruselis 2008.07.22
K(2008) 3649

Tema: Valstybės pagalba, Lietuva
Pagalbos Nr. N 683/2007
Nuostolių, patirtų dėl gyvūnų užkrečiamųjų ligų, kompensavimas

Gerbiamasis pone,

Komisija norėtų pranešti Lietuvai, kad, išnagrinėjusi Lietuvos valdžios institucijų pateiktą informaciją apie pirmiau nurodytą valstybės pagalbą, nusprendė neprieštarauti šiai pagalbai, nes ji suderinama su EB sutartimi.

Priimdama šį sprendimą Komisija atsižvelgė į toliau nurodytus aspektus.

1. Procedūra

(1) Vadovaudamasi EB sutarties 88 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje pranešė Komisijai apie šią priemonę 2007 m. lapkričio 21 d. raštu, kuris buvo registruotas tą pačią dieną. Papildoma informacija buvo nusiųsta 2008 m. balandžio 1 d., 2008 m. gegužės 14 d. ir 2008 m. birželio 11 d. raštais, registruotais jų gavimo dieną.

2. Apibūdinimas

2.1 Pavadinimas

(2) Nuostolių, patirtų dėl gyvūnų užkrečiamųjų ligų, kompensavimas

2.2 Schemos trukmė

(3) Iki 2013 m. gruodžio 31 d.

Jo Ekselencija Užsienio Reikalų Ministras PETRAS VAITIEKŪNAS
Užsienio Reikalų Ministerija
J. Tumo-Vaižganto g. 2
LT-01511 Vilnius
Lietuva

2.3 Biudžetas

(4) Visas biudžetas 115 000 000 LTL (apytikriai 33,3 mln. EUR).

2.4 Pagalbos gavėjai

(5) Yra daugiau kaip 1000 paramos gavėjų; visi jie yra gyvūnų augintojai, užsiimantys pirmine žemės ūkio gamyba, patyrę nuostolių dėl Tarybos sprendime 90/424/EEB¹ nurodytų užkrečiamųjų ligų protrūkių likvidavimo.

2.5 Teisinis pagrindas

(6) Pagalbos teikimo teisinis pagrindas yra šie teisės aktai:

1. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo plėtros įstatymas (Valstybės žinios, 2002 m., Nr. 72–3009);
2. Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymas (Valstybės žinios, 1992, Nr. 2–15);
3. 2006 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Nutarimas Nr. 987 „Dėl valstybės institucijų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio garantijų fondo priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“;
4. Taisyklių projektas dėl nuostolių, patirtų likviduojant gyvūnų užkrečiamųjų ligų protrūkius, įvertinimo ir atlyginimo.

2.6 Priemonės apibūdinimas

- (7) Šia schema Lietuvos valdžios institucijos nori gyvūnų augintojams, užsiimantiems pirmine žemės ūkio gamyba, kompensuoti nuostolius, patirtus likviduojant užkrečiamųjų ligų, įtrauktų į Pasaulio sveikatos organizacijos sudarytą gyvūnų ligų sąrašą, kuris nurodytas Tarybos sprendime 90/424/EEB, protrūkius. Lietuvos valdžios institucijos informuoja, kad įtarus ligą, ūkis turi būti izoliuojamas ir pagal nustatytą tvarką turi būti atliktas ligos tyrimas. Jei liga patvirtinama, šiai ligai neatsparūs gyvūnai – užsikrėtę arba įtariamai užsikrėtę – paskerdžiami ir sunaikinami. Be to, gyvūnų produktai, pašarai ir pašarinės žaliavos (jei jų yra), sunaikinami, o ūkis išvalomas, dezinfekuojamas bei jame sunaikinami vabzdžiai. Kompensacijos gyvūnų augintojams būtų išmokamos per 90 dienų po paraiškos pateikimo, kaip numatyta 2002 m. rugpjūčio 22 d. Komisijos sprendime 2002/677/EB, nustatančiame standartinius ataskaitų pateikimo reikalavimus pagal gyvūnų ligų likvidavimo ir kontrolės programas, bendrai finansuojamas Bendrijos, ir panaikinančiame Sprendimą 2000/322/EB².
- (8) Lietuvos valdžios institucijos patvirtino, kad pagalbos intensyvumas neviršytų 100 % pagalbos skyrimo kriterijus atitinkančių išlaidų.
- (9) Pagal dabartinę schemą ūkininkas gautų kompensaciją už gyvūnus, sunaikintus likviduojant užkrečiamosios ligos protrūkį, ir už sunaikintus gyvūnų produktus, pašarus ir (arba) pašarų gamybos žaliavas, kurių neįmanoma dezinfekuoti. Be to, pagalba būtų

¹ OL L 224, 1990 8 18, p. 19–28.

² OL L 229, 2002 8 27, p. 24–32.

skiriama už patalpų valymą, dezinfekavimą ir vabzdžių juse naikinimą, susijusius su gyvūnų ligų protrūkių likvidavimu.

- (10) Lietuvos valdžios institucijos patvirtina, kad valstybės pagalba už patalpų valymą, dezinfekavimą ir vabzdžių juse naikinimą būtų teikiama kaip subsidijuojamos paslaugos, t. y. ūkininkams nebūtų mokamos tiesioginės išmokos. Be to, Lietuvos valdžios institucijos patikino, kad likusių pagalbos skyrimo kriterijus atitinkančių išlaidų kompensacija būtų apskaičiuojama pagal sunaikintų gyvūnų produktų, sunaikintų pašarų ir dėl ligos kritusių gyvūnų arba gyvūnų, paskerstų vykdant privalomą visuomenės apsaugos arba likvidavimo programą, rinkos kainą. Nuostoliai būtų kompensuojami, tik jei ligos protrūkį oficialiai pripažintų kompetentinga institucija, t. y., Lietuvos Respublikos Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba. Pagal dabartinę schemą pagalba nebūtų teikiama už sergančių gyvūnų paskerdimą arba negyvų gyvūnų perdirbimą. Pagal dabartinę schemą ji taip pat nebūtų skiriama užkrėstos įrangos sunaikinimui, kitoms dėl karantino negautoms pajamoms ir (arba) sunkumams įsigyjant naujus gyvūnus kompensuoti, išskyrus kompensaciją už sunaikintus gyvūnų produktus ir pašarus ir (arba) pašarų gamybos žaliavas, kurių neįmanoma dezinfekuoti.
- (11) Lietuvos valdžios institucijos patvirtina, kad pagal dabartinę schemą įmonės, užsiimančios žemės ūkio produktų perdirbimu ir pardavimu, jokios pagalbos negautų. Be to, valdžios institucijos informuoja, kad su gyvūnų ligų protrūkiais susijusi pagalba nebus siejama su pagalba ūkininkų nuostoliams, patirtiems dėl nepalankių oro sąlygų, kompensuoti.
- (12) Lietuvos valdžios institucijos pateikė įrodymų apie šiuo metu galiojančias Bendrijos arba nacionalinio lygmens teises nuostatas, suteikiančias teisę valdžios institucijoms kovoti su liga: priimti jos likvidavimo priemones arba sukurti išankstinio perspėjimo sistemą, kuri prireikus gali būti derinama su pagalba, skirta paskatinti privačius asmenis savanoriškai dalyvauti įgyvendinant prevencijos programas. Lietuvos valdžios institucijos patvirtina, kad dabartinė schema sukurta įgyvendinti Tarybos sprendimo 90/424/EEB 3 straipsnio, reglamentuojančio skubias veterinarijos priemones, nuostatas, Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatyme nustatytas sąlygas ir Programos dėl gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės, patvirtintos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymu, sąlygas³.
- (13) Lietuvos valdžios institucijų teigimu, pagalba nesiejama su liga, dėl kurios kontrolės priemonių Bendrijos teisės aktuose numatyti specialūs mokesčiai. Pagalba taip pat nesiejama su priemonėmis, kurių išlaidas pagal Bendrijos teisės aktus turi apmokėti žemės ūkio valdos.
- (14) Lietuvos valdžios institucijos patvirtina, kad iš bendros pagalbos sumos bus išskaičiuojamos ūkininko nepatirtos įprastos išlaidos ir draudimo išmokos, jei gyvūnai buvo apdrausti nuo užkrečiamųjų ligų.
- (15) Lietuvos valdžios institucijos praneša, kad pagal 1990 m. birželio 26 d. Tarybos sprendimo 90/424/EEB dėl išlaidų veterinarijos srityje nuostatas, valdžios institucijos turi galimybę gauti Europos Komisijos finansinę paramą, pervedant ją tiesiai į valstybės išdo sąskaitą, sudarančią 50% visos sumos, kurią valstybė narė sumoka savininkams kaip kompensaciją už paskerstus gyvūnus, gyvūninės kilmės produktų sunaikinimą, ūkių ir įrangos valymą ir dezinfekciją, užkrėstų pašarų sunaikinimą ir užkrėstos įrangos

³ Valstybės Žinios, 2006, Nr. 48-1760.

sunaikinimą, kai jos nebeįmanoma dezinfekuoti. Išskyrus aukščiau minėtą galimybę, Lietuvos valdžios institucijos patvirtina, kad pagal šią schemą teikiama pagalba negali būti sumuojama su valstybės pagalba, gaunama pagal kitas vietas, regionines, nacionalines arba Bendrijos schemas, skirtas tokioms pačioms tinkamoms išlaidoms kompensuoti.

3. Vertinimas

- (16) Pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį „valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra draudžiama, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai“.
- (17) Šiuo atveju šios sąlygos tenkinamos. Priemone pagalbos gavėjams suteikiamas pranašumas. Valstybių prekyba žemės ūkio produktais užima svarbią vietą⁴. Pranašumas teikiamas iš valstybės išteklių ir jį įgyja tam tikros Lietuvos Respublikos žemės ūkio įmonės, užsiimančios gyvūnų auginimu.
- (18) Remiantis Teisingumo Teismo precedentų teise, pats faktas, kad įmonės konkurencinė padėtis, palyginti su kitomis konkuruojančiomis įmonėmis, pagerėja jai gavus ekonominės naudos, kurios ji nebūtų gavusi įprastomis verslo sąlygomis, rodo, kad konkurencija gali būti iškreipta⁵.
- (19) Atrodo, kad pagalba įmonei daro poveikį valstybių narių prekybai, jei ta įmonė veikia Bendrijos vidaus prekybai atviroje rinkoje⁶. Bendrijoje vykdoma didelio masto prekyba žemės ūkio produktais. Todėl ši priemonė gali daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.
- (20) Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytus argumentus, 87 straipsnio 1 dalies sąlygos *prima facie* yra tenkinamos. Galima daryti išvadą, kad siūloma paramos priemonė pagal tą straipsnį yra valstybės pagalba.
- (21) Todėl reikėtų išnagrinėti, ar gali būti leista nukrypti nuo bendrojo valstybės pagalbos draudimo principo, nustatyto EB sutarties 87 straipsnio 1 dalyje.
- (22) Komisijos nuomone, valstybės pagalba žemės ūkio sektoriuje yra suderinama su bendrąja rinka, jei ji teikiama laikantis Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairių (toliau – Gairės)⁷. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1857/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai mažoms ir vidutinėms įmonėms, kurios verčiasi žemės ūkio produktų gamyba, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 70/2001⁸, yra netaikytinas, nes ne visi pagalbos gavėjai yra mažosios arba vidutinės įmonės. Todėl šią schemą reikėtų įvertinti remiantis gairių V.B.4 skirsniu „Pagalba kovojant su gyvūnų ir augalų ligomis“.

⁴ Žemės ūkio sektorius yra labai atviras prekybai tarp valstybių narių. 2004 m. Bendrijos viduje prekiauta žemės ūkio produktais, kurių vertė yra maždaug nuo 183 mlrd. EUR (importuota) iki 187 mlrd. EUR (eksportuota), o tai sudaro apie 57 % visos žemės ūkio produkcijos arba 324 mlrd. EUR (šaltinis Eurostatas).

⁵ 1980 m. rugsėjo 17 d. Teismo sprendimas byloje 730/79 *Philip Morris Holland BV prieš Europos Bendrijų Komisiją* Rink. p. 2671.

⁶ Žr. 1988 m. liepos 13 d. Teismo sprendimą byloje 102/87 *Prancūzijos Respublika prieš Europos Bendrijų Komisiją* Rink. p. 4067.

⁷ OL C 319, 2006 12 27, p. 1.

⁸ OL L 358, 2006 12 16, p. 3.

- (23) Gairių 133 punkte nustatyta, kad Komisija pripažins valstybės pagalbą kovojant su gyvūnų ir augalų ligomis suderinama su Sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktu, jeigu ji atitinka visas Komisijos reglamento (EB) Nr. 1857/2006 10 straipsnio sąlygas.
- (24) 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse išvardijamos išlaidos, kurios atitinka valstybės pagalbos likviduojant gyvūnų ligų protrūkius skyrimo kriterijus. 9 punkte apibūdintos išlaidos yra nurodytos Reglamento Nr. 1857/2006 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse. Lietuvos valdžios institucijos patikino, kad pagalba 10 straipsnio 1 dalyje išvardytoms išlaidoms kompensuoti būtų skiriama subsidijuotų paslaugų forma ir tiesiogiai t. y. ūkininkams nebūtų mokamos tiesioginės išmokos (žr. 10 punktą).
- (25) Reglamento Nr. 1857/2006 10 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad pagalba ūkininkų nuostoliams, patirtiems dėl gyvūnų ligų, kompensuoti apskaičiuojama atsižvelgiant tik į dėl ligos kritusių gyvūnų arba valstybinės tarnybos nurodymu, kaip privalomos visuomenės apsaugos arba sunaikinimo programos dalies, paskerstų gyvūnų rinkos vertę ir į prarastas pajamas dėl karantino taikymo ir sunkumų įsigyjant naujus gyvūnus. Lietuvos valdžios institucijos garantavo, kad kompensacija būtų skaičiuojama atsižvelgiant į dėl ligos kritusių gyvūnų arba valstybinės tarnybos nurodymu, kaip privalomos visuomenės apsaugos arba sunaikinimo programos dalies, paskerstų gyvūnų rinkos vertę (žr. 10 punktą). Be to, Lietuvos valdžios institucijos patvirtina, kad pagalba nuostoliams kompensuoti būtų skiriama tik tais ligos atvejais, kai protrūkį oficialiai pripažįsta valstybinė institucija (žr. 10 punktą).
- (26) Pagal dabartinę pagalbos schemą siūlomas pagalbos intensyvumas – 100 % pagalbos skyrimo kriterijus atitinkančių išlaidų (žr. 8 punktą) – atitinka Reglamento Nr. 1857/2006 10 straipsnio 1 ir 2 dalis.
- (27) Reglamento Nr. 1857/2006 10 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad iš didžiausios išlaidų arba nuostolių, atitinkančių 1 ir 2 dalyse nustatytus pagalbos skyrimo kriterijus, sumos turi būti atimta visa pagal draudimo schemą gauta suma. Be to, turėtų būti atsižvelgta į ūkininko nepatirtas įprastas išlaidas. Lietuvos valdžios institucijos patvirtina, kad iš bendros pagalbos sumos bus išskaičiuojamos ūkininko nepatirtos įprastos išlaidos ir draudimo išmokos, jei gyvūnai buvo apdrausti nuo užkrečiamųjų ligų (žr. 14 punktą).
- (28) Kaip nustatyta Reglamento Nr. 1857/2006 10 straipsnio 4 dalyje, išmokos turi būti susijusios su ligomis arba kenkėjais, nurodytais galiojančiose Bendrijos arba nacionalinėse nuostatose, kurios nustatytos įstatymuose arba kituose teisės aktuose. Išmokos turi būti mokamos pagal Bendrijos, nacionalinio arba regiono lygmens valstybinę programą, skirtą ligos arba atitinkamų kenkėjų prevencijai, kontrolei arba sunaikinimui. Programoje turi būti aiškiai nurodomos ligos arba kenkėjų antplūdis, o taip pat pateikiama atitinkamų priemonių apibrėžtis. Galima sakyti, kad 10 straipsnio 4 dalyje nustatytos sąlygos yra tenkinamos, nes Lietuvos valdžios institucijos pateikė įrodymų apie galiojančias nacionalinės teisės nuostatas, suteikiančias teisę valdžios institucijoms kovoti su liga: priimti jos likvidavimo priemones arba sukurti išankstinio perspėjimo sistemą, kuri prireikus derinama su pagalba, skirta paskatinti privačius asmenis savanoriškai dalyvauti įgyvendinant prevencijos programas. Ligos, už kurias išmokos galėtų būti išmokomos, yra aiškiai nurodytos Tarybos sprendime 90/424/EEB ir Programoje dėl gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės, patvirtintos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymu, kurioje taip pat yra apibrėžtos atitinkamos priemonės (žr. 12 punktą).

- (29) Reglamento Nr. 1857/2006 10 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad pagalba negali būti susijusi su liga, dėl kurios kontrolės priemonių Bendrijos teisės aktuose numatyti specialūs mokesčiai. Be to, 10 straipsnio 6 dalyje teigiama, kad pagalba negali būti susijusi su priemonėmis, dėl kurių patirtas išlaidas pagal Bendrijos teisės aktus padengia žemės ūkio valda, nebent išlaidos dėl paramos taikymo yra visiškai padengiamos privalomomis gamintojų rinkliavomis. Lietuvos valdžios institucijų teigimu, pagalba nesiejama su liga, dėl kurios kontrolės priemonių Bendrijos teisės aktuose numatyti specialūs mokesčiai. Pagalba taip pat nebūtų siejama su priemonėmis, kurių išlaidas pagal Bendrijos teisės aktus turi apmokėti žemės ūkio valdos (žr. 13 punktą). Taigi galima sakyti, kad Reglamento Nr. 1857/2006 10 straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatytos sąlygos yra tenkinamos.
- (30) Reglamento Nr. 1857/2006 10 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad su gyvūnų ligomis susijusi pagalba turi būti teikiama dėl Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos sąraše ir (arba) Tarybos sprendimo 90/424/EEB priede išvardytų ligų. Lietuvos valdžios patvirtina, kad pagal dabartinę schemą pagalba būtų skiriama nuostoliams, patirtiems likviduojant užkrečiamųjų ligų protrūkius, įtrauktas į Pasaulio sveikatos organizacijos sudarytą gyvūnų ligų sąrašą, kuris nurodytas Tarybos sprendime 90/424/EEB, kompensuoti (žr. 7 punktą). Todėl ši sąlyga yra įvykdyta.
- (31) Kaip nustatyta Reglamento Nr. 1857/2006 10 straipsnio 8 dalyje, pagalbos schema turi būti pradėtos taikyti per trejus metus nuo išlaidų arba nuostolių patyrimo. Pagalba turi būti išmokėta per ketverius metus po įvykio. Lietuvos valdžios institucijos patvirtino, kad pagal dabartinę schemą pagalba būtų išmokama per 90 dienų po protrūkio (žr. 7 punktą). Todėl Reglamento Nr. 1857/2006 10 straipsnio 8 dalies sąlygos yra įvykdytos.
- (32) Remiantis pirmiau išdėstytais argumentais, pagalbos schema atitinka Gairių 133 punktą, kuriame daroma nuoroda į Komisijos reglamento (EB) Nr. 1857/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai mažoms ir vidutinėms įmonėms, kurios verčiasi žemės ūkio produktų gamyba, iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. 70/2001, 10 straipsnį.
- (33) Gairių 136 punkte nustatyta, kad kai pagalba skiriama pagal Bendrijos ir (arba) nacionalines, ir (arba) regionų pagalbos schemas, Komisija reikalaus įrodymų, kad neišmokama per daug kompensacijos dėl skirtingų schemų taikymo. Tarybos sprendime 90/424/EEB numatyta, kad Lietuvos valdžios institucijos turi galimybę gauti kompensaciją, pagal šį sprendimą, sudarančią 50% visos sumos, kurią valstybė narė sumoka gyvūnų augintojams kompensuoti nuostoliams, patirtus likviduojant užkrečiamųjų ligų protrūkius. Tačiau, šiuo atveju, galima teigti, kad nėra rizikos dėl per didelės kompensacijos šios valstybės pagalbos schema gavėjui, kadangi dalinė kompensacija, gaunama pagal Tarybos sprendimą 90/424/EEB, yra gražinama pervedant lėšas į valstybės išdo sąskaitą. Taip pat, Lietuvos valdžios institucijos patvirtino, kad pagalbos intensyvumas neviršys 100 % pagalbos skyrimo kriterijus atitinkančių išlaidų (žr. 8 punktą) ir kad, išskyrus galimybę valstybei prašyti dalinės kompensacijos, pagal Tarybos sprendimą 90/424/EEB, pagal šią schemą teikiama pagalba negali būti sumuojama su valstybės pagalba, gaunama pagal kitas vietas, regionines, nacionalines arba Bendrijos schemas, skirtas tokioms pačioms tinkamoms išlaidoms kompensuoti (žr. 15 punktą).

4. Išvados

- (34) Remdamasi pirmiau išdėstytais argumentais, Komisija daro išvadą, kad priemonė, apie kurią pranešta, yra suderinama su EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktu.
- (35) Jei šiame rašte yra slaptos informacijos, kuri neturėtų būti skelbiama, prašome apie tai pranešti Komisijai per 15 darbo dienų nuo šio rašto gavimo dienos. Jei Komisija per nurodytą terminą pagrįsto prašymo negaus, bus laikoma, kad sutinkate su tuo, kad visas šio rašto tekstas autentiška kalba būtų paskelbtas šiame tinklalapyje http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/index.htm. Visi tokie prašymai nurodant neskelbtiną informaciją turi būti registruotu laišku arba faksu siunčiami šiuo adresu

Commission européenne
Direction générale de l'agriculture et du développement rural
Directorate H
Bureau Loi 130 5/98A
B-1049 Bruxelles
Faksas 0032 2 2967672

Pagarbiai
Komisijos vardu

Mariann FISCHER BOEL
Komisijos narė